

38403

8° b.

Kratko navodilo

za

poslovni promet poštne hranilnice.

Za šolo priredil

H. Podkrajšek.

030048146

V Ljubljani, 1908.

Natisnila in založila Učiteljska tiskarna.

Cena za 1 komad 20 vin.

Kratko navodilo za poslovni promet poštne hranilnice.

Za šolo priredil H. Podkrajšek.

„Poštna hranilnica je bila ustanovljena z zakonom z dne 28. maja 1882. leta, vpeljana pa z ukazom trgovskega ministrstva z dne 10. oktobra 1882. leta, drž. zakonika št. 163.

Poštna hranilnica je zlasti za obrtnika velikega pomena, ker lahko najmanjše zneske nalaga v njej varno in plodonosno.

Vsak poštni urad sprejema vloge za poštno hranilnico.

Najmanjši znesek, ki ga sprejme poštna hranilnica, je 1 K, največji pa 2000 K. Zneski, ki presegajo to vsoto, se ne obrestujejo.

Da pa je moči hraniti tudi manjše zneske, je izdala poštna hranilnica takozvane poštnohranilne karte. Na vsaki karti je vtisnjena znamka za 10 h, zraven pa je še prostora za 9 takih znamk. Kdor kupi poštnohranilno karto za 10 h in nanjo prilepi 9 znamk

po 10 h ter jo prinese v poštno hranilnico, se na njegovo ime izda knjižica, v katero se vpiše ta znesek. Pomniti pa je, da nihče ne sme na eno knjižico v enem tednu vložiti več nego tri karte. Kadar vloženi znesek znaša 100 K, izda poštna hranilnica posebno potrdilo zanj.

Od 2 K dalje se obrestujejo vloge po 3⁰/₀ na leto. Obresti teko za zneske, ki so bili vloženi od 1. do 15., od 16. dalje, za zneske, ki so bili vloženi od 16. do zadnjega, pa od 1. prihodnjega meseca naprej. Za odmero obresti šteje mesec 30 dni. Deli krone se ne obrestujejo.

Zneski do 40 K se izplačujejo kratkim potem tako, da se izpolni odpovedni listek, na katerega vsaka nabiralnica takoj izplača dotično vsoto. Za višje zneske se pošlje odpoved poštni hranilnici na Dunaj. Ta odpoved naj obsega odpovednikovo ime in njegovo bivališče, dalje ono pošto avstrijske državne polovice, kjer naj se vsota izplača, dalje naslov, s katerim naj se odpošlje plačilna nakaznica, naposled pa tudi odpovednikov svojeročni podpis in geslo, ako ga morda ima. Potemtakem se lahko odpove cela vloga z obrestmi vred ali pa samo en del; tudi se denar lahko prejme na vsaki pošti in nakaže na vsako osebo.

Odpovednik dobi potem z obratno pošto plačilno nakaznico, ki je veljavna dva meseca. Ako bi je v 14 dneh ne prejel, jo mora reklamirati. Kdor bi izgubil

plačilno nakaznico, mora to takoj naznaniti dotični izplačevalnici in tudi poštni hranilnici na Dunaj.

Vsako izplačilo vpiše v hranilno knjižico poštni urad, ki mu jo je treba vselej donesti. Manj nego 2 K se ne izplača, razen kadar vloga ne znaša več in se cela odpove.

Kdor odpove celo vlogo z obrestni vred, mora vrniti hranilno in odpovedno knjižico.

Kdor izgubi hranilno knjižico, mora to takoj naznaniti poštni hranilnici na Dunaj. Za taka naznanila se dobivajo pri vsaki pošti brezplačno posebne uradne tiskovine. Kadar poštna hranilnica nima pomislekov, izda za onih 20 h, ki ji jih mora stranka poslati, novo knjižico kot dvojnik ali duplikat.

Tudi mladoletni smejo vlagati v poštno hranilnico. V tej dobi pa se jim vloge ne izplačajo, ako ugovarjajo njih zakoniti zastopniki, ki se morajo izkazati pri poštni hranilnici. Za take ugovore služijo posebni uradni obrazci.

Nihče ne sme imeti več nego eno hranilno knjižico. Kdor bi vlagal na več knjižic, izgubi obresti od vseh razen prve, ki je bila zakonito izdana.

Kadar vloga presega 2000 K, jo mora vložnik v enem mesecu znižati ali pa, še preden doteče ta doba, dovoliti, da se za presežek kupijo državni vrednostni papirji.

Po § 3. »Predpisov za poštno hranilnico« se smejo kupiti:

1. obrestonosne državne zadolžnice v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel;
2. državne zadolžnice enotnega državnega dolga;
3. obrestonosne državne srečke.

Koliko naj se kupi vrednostnih papirjev, je odvisno od vsote, ki je na razpolaganje. Prošnjo za nakup je vselej spisati na poseben uradni obrazec.

Nakupljene vrednostne papirje pošlje poštna hranilnica njih lastniku ali pa jih sama hrani brezplačno ter jamči zanje. Tudi izda zanje rentno knjižico, ki pa glede prepovedi in zastavne pravice ne uživa tistih prednosti kakor hranilna knjižica.

Denar, ki se je porabil za nakup vrednostnih papirjev, se odpiše v hranilni knjižici kot vračilo; država pa si za ta posel in za ugotovilo kuponov in dobitkov zaračuni nekaj odstotkov provizije.

Čekovni promet*) obstoji v tem, da imajo njegovi udeležniki pri poštni hranilnici poseben račun ali konto. Na ta račun prejemajo plačila drugih oseb ter nakazujejo nanje izplačila.

*) Beseda »ček« pomeni nakaznico, s katero imetnik konta ali njegov pooblaščenec naroča poštni hranilnici, naj izplača na njegov račun določeno vsoto.

Coupon — Kupon 1

1 Kontoinhaber
Imetnik računa

Ljubljana, den 9. 10. 1908.

Guthaben
Imovina } K 4857 h 16

Jožef Petrič

in — v

Ljubljani.

Konto-Nr. }
Št. računa }

Ort, Monatstag und Jahr: — Kraj, dan meseca in leto: Pr. K 3518 h 78
V Ljubljani, dne 9. oktobra 1908.

Das k. k. Postsparkassen-Amt in Wien zahle gegen diesen Scheck aus meinem (unserem) Guthaben den Betrag von: — C. kr. poštno-hranilnični urad na Dunaju naj plača za ta ček iz moje (naše) imovine znesek:

K tritisočpetstodesetinosem 78 stotin

Gospod Janez Jenko

Kranj — Gorenjsko.

Unterschrift des Kontoinhabers oder seines Bevollmächtigten:
Podpis imetnika računa ali njegovega pooblaščenca:

Jožef Petrič

Entnommen*) } K 3518 h 78
Odvzel

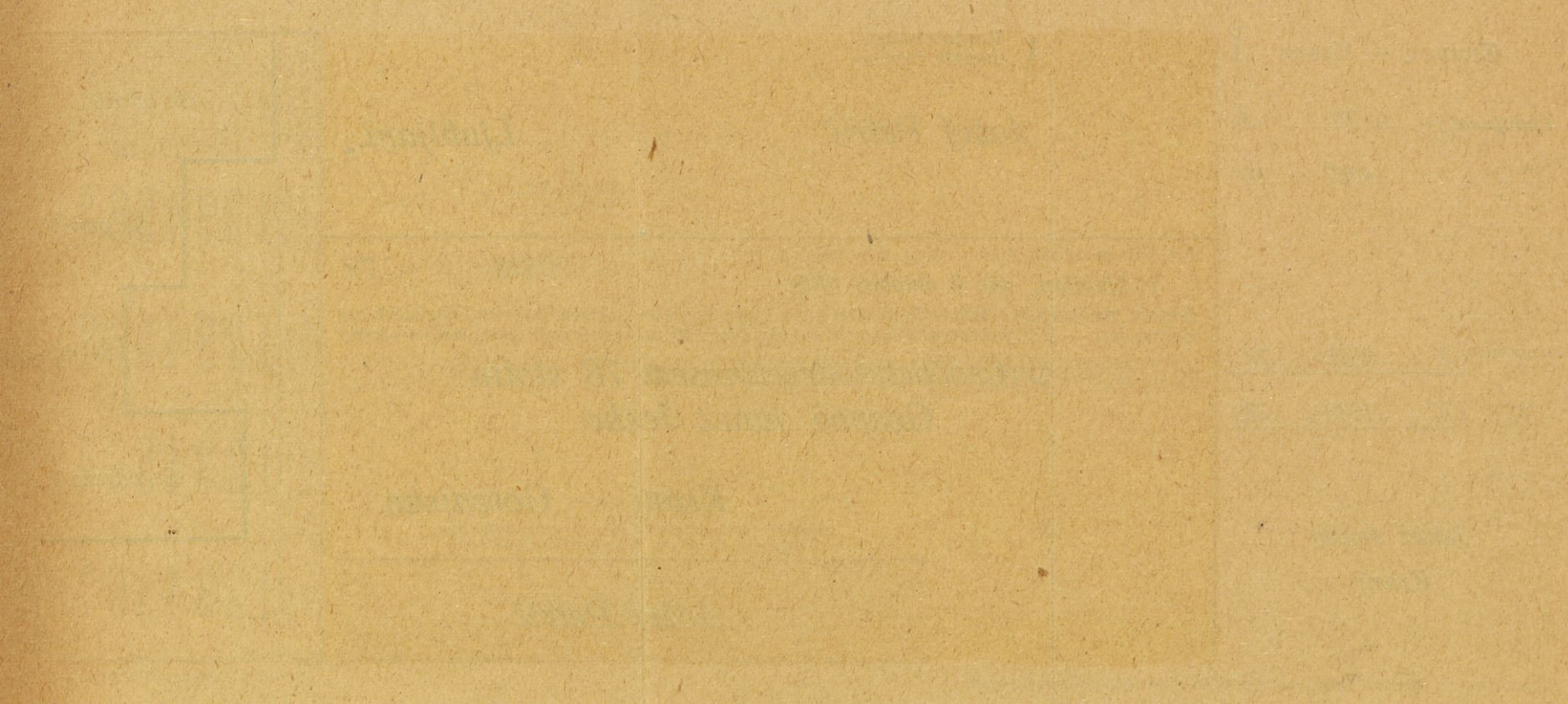
Saldo } K 1338 h 38
Ostane

*) Begeben an
Oddal

Janez Jenko

Kranj.

Beimtaufender Desettiočice	1	Se odreže.
Zaufender Ijsočice	1 2 3 4 5 6 7 8 9	Se odreže.
Aumter Stotice	1 2 3 4 5 6 7 8 9	Se odreže.
Beimter Desettice	1 2 3 4 5 6 7 8 9	Se odreže.
Einer Etnice	1 2 3 4 5 6 7 8	Se odreže.

Čekovni promet ima velike prednosti. Z njim je postalo vplačevanje bistveno enostavnejše. Ker se denarni zneski na konto pripisujejo in od konta odpisujejo, ne prihaja denar v obtek; ker se denar v resnici ne pošilja, je tudi poslovanje veliko hitrejše in varnejše; zato se pa tudi pri obratu potrebni denar s tem načinom plačevanja lahko skrči na najmanjšo množino. Poleg vsega tega pa nese v čekovnem prometu naložena imovina po 2% obresti.

Kdor hoče biti član čekovnega prometa, mora napisati na poseben obrazec, ki se dobi na vsaki pošti brezplačno, svojo izjavo o pristopu. Ako se prositelju dovoli sprejem, mora najkasneje v enem mesecu vplačati 100 K prvotne vloge, ki ostane v poštni hranilnici, dokler se imetnik konta udeležuje čekovnega prometa. Ta znesek se tudi lahko vplača obenem z izjavo o pristopu. Vsekakor pa se morajo s to izjavo naročiti položnice in čeki. Položnice se dobivajo v zvezkih po 10, 20 in 100 komadov ter velja komad 2 h, čeki pa v zvezkih po 50 komadov ter stane zvezek 3 K.

Bržko je poštna hranilnica prejela navedeno prvotno vlogo, obvesti prosilca, da se mu je otvoril konto, na katerega sprejema vsaka pošta vplačila, oziroma izplačuje denar imetniku konta, oziroma njega pooblaščenca.

Osebe, ki smejo izdajati čeke, morajo predložiti svoj podpis poštni hranilnici na posebnem uradnem obrazcu.

Najnavadnejši način vplačevanja se vrši v čekovnem prometu s položnicami.

Vsaka položnica ima tri dele: vplačilnico, pravo položnico in vpisnico.

Vplačilnica služi za pobotnico o vplačanem znesku; zato jo uradnik odreže in svojeročno podpisano in opremljeno s poštnim pečatom vrne stranki.

Prava položnica in vpisnica se pošljeta poštni hranilnici na Dunaj. Poštna hranilnica na Dunaju obdrži vpisnico zase, pravo položnico pa pošlje z računskim izpiskom imetniku konta.

Da je plačniku mogoče povedati, čemu je vplačal denar, ima vsaka položnica na zadnji strani prazen prostor, ki se lahko porabi kakor dopisnica; pritisniti pa je na ta prostor znamko za 5 h.

Na položnice poštne hranilnice lahko opravlja plačila vsak; zato jih pošiljajo zlasti trgovci in obrtniki svojim naročnikom obenem z računom o prodanem blagu.

Ker je raba položnic tako obširna, jih naročajo obrtniki s pristavkom, naj se nanje uradno natisne njih firma.

Kako je pravilno izpolniti položnico, je razvidno iz priloženega vzorca.

Imetnik konta s svojim imetjem lahko poljubno razpolaga; s čeki torej tudi lahko nakazuje zneske do 20.000 K, dokler znaša prvotna vloga 100 K.

Empfangschein — Prejemnica

über eine Einlage von } 317 K 65 h { d. i.
o vlogu od } { t. j.

tristosedemnajst

65 stotin

K

auf das Scheckkonto bei dem
k. k. Postsparkassen-Amte in Wien, Nr.
na čekovni račun pri c. kr. poštno-
hranilničnem uradu na Dunaju št.

Kontoinhaber: — Imetnik računa:

Andrej Lavrič,

Postojna.

Unterschrift des Postbeamten:
Podpis poštnega uradnika:

Erlagschein — Položnica

über eine Einlage von } 317 K 65 h
o vlogu od }
geleistet durch } Petru Suhadolniku
vplačanem po }

wohnhaft in } Borovnici
stanujočem v }

auf das Scheckkonto bei dem k. k. Postsparkassen-
Amte in Wien, Nr.

na čekovni račun pri c. kr. poštno-hranil-
ničnem uradu na Dunaju, št.

am } 10. oktobra 1908
dné }

Poststempel:
Poštni pečat:

Diese Scheine sind durch den Postbeamten abzutrennen und mit der Tages-
rechnung an das k. k. Postsparkassenamt einzusenden.
Te listke naj poštni uradnik oddeli in pošlje z dnevnim računom c. kr. poštno-
hranilničnemu uradu.

Buchungsschein — Vpisnica

Von d. Partei
auszufüllen:
Naj popiše
stranka { Einlage } 317 K 65 h
{ Vlog }
{ geleistet durch } Petru
{ vplačan po }

Suhadolniku

Konto-Nr. }
Račun št. }

Im Postsparkassen-Amte
V poštno-hranilničnem uradu

gebucht }
vpisal }

Poststempel:
Poštni pečat:

Von der Partei auszufüllen.
Naj popiše stranka.

Obvestil, ki se pripišejo na tem prostoru, imetniki računov ne izvedo.

In dielem Rame angebrachte Mitteilungen gelangen nicht zur Kenntnis der Kontoinhaber.

Raum zu schriftlichen Mitteilungen
an den Kontoinhaber gegen Aufklebung einer
5 h-Briefmarke.

Prostor za dopisovanje
računoimetniku, ako se prilepi pisemska marka
za 5 h.

5 h

*Poslano blago prejel
nepoškodovano. Na račun
svojega dolga Vam po-
šiljam nakazano vsoto ter
prosim, da mi jo odpišete v svojih
knjigah.*

S spoštovanjem /.

Mittels dieser Scheine kann bei jedem Postamt (Sammelstelle) eine Einlage auf das umstehend bezeichnete Schekkonto bewerkstelligt werden.

Die Scheine sind entsprechend ausgefüllt mit dem einzulegenden Betrage dem Postbeamten zu überreichen, welcher den Empfang der Einlage auf dem Empfangscheine zu bestätigen und diesen nach erfolgter Abtrennung der Partei zurückzustellen, den Erlagschein samt Buchungsschein aber an das Postpartienamt in Wien einzusenden hat. Letzteres verständigt den Kontoinhaber von der Einlage durch einen „Kontoauszug“, dem der Erlagschein beigeßlossen wird.

Als Datum ist stets der Tag der Einzahlung bei dem Postamt anzusehen.

Scheine, auf welchen Radierungen, Durchstreichungen oder Abänderungen irgend welcher Art, sei es in dem vorgedruckten Texte oder in dem Betragesanlasse vorkommen, werden von den Postämtern nicht angenommen. Ebenso werden stark beschmutzte oder zerrissene Scheine zurückgewiesen.

S pomočjo teh listkov je mogoče pri katerem si bode poštnem uradu (biralnici) novce vložiti na čekovni račun, ki je označen na 1. strani.

Listki naj se primerno popisani s svoto vred, katero se hoče vložiti, oddajo poštnemu uradniku. Ta naj prejem vloga na „prejemnici“ potrdi, to oddeli in stranki nazaj dá, položnico z vpisnico pa naj e kr. poštno-hranilnišnem uradu na Dunaj pošlje. Poslednji sporoči imetniku računa o vlogi s tem, da mu pošlje „računski izpisek“ (Kontoauszug) in doda temu položnico.

Kot datum naj se pristavi vselej dan, katerega se vrši plačevanje pri poštnem uradu.

Listki, na katerih je opaziti strugotine, prečrtanja ali kakoršne si bode premembe bodisi v predtiskanem tekstu, bodisi v pripisanem znesku, se od poštnih uradov ne sprejemljejo. Isto tako se vračajo zelo pomazani ali raztrgani listki.

Ček je izpolniti kar najnatančneje. Kadar se piše število s črkami, se začne pri najvišjem mestu, nadaljuje z bližnjim nižjim in konča z najnižjim; število 3518 bi se torej zapisalo tritisoč petsto deset in osem. Tudi mora izdatnik čeka nakazano vsoto na kontrolnih številih ob desni strani čeka izraziti tako, da odreže številk, ki so večje od ednic, desetic, stotic, tisočic in desettisočic, nahajajočih se v zapisanem številu.

Kadar ostane na koncu izpisanega števila kaj prostora, naj se ondu potegne debela črta; nikakor pa ni dovoljeno na čeku kaj popravljati, radirati ali dostavljati kaj takega, kar se ne ujema s tiskanim besedilom.

Skvarjeni obrazci naj se križema prečrtani vrnejo poštni hranilnici na Dunaj.

Kako je pravilno izpolniti ček, je razvidno iz priloženega vzorca.

Čeki, v katerih se ne navaja prejemnik nakazane vsote, so blagajniški čeki. Take čeke izplačuje poštna hranilnica priñescu.

Kadar pa izdatnik določi sebe ali drugo osebo za prejemnika plačila, je ček imenski. Imenski čeki se neposrednje pošiljajo poštni hranilnici na Dunaj, ki odredi za dotično osebo izplačilo denarja s pošno nakaznico, z denarnim pismom ali s pripisom na drug konto. Izdatnik imenskega čeka mora označiti na čeku samem, kako naj se izplača nakazana vsota. Tako n. pr.

lahko zapiše: »Izda naj se poštna nakaznica za gospoda N. N. v N.«

Čeki služijo tudi za plačilo računov, dolžnih pisem, menic in drugih listin, ki so bile izdane s pristavkom, da so plačne pri c. kr. poštni hranilnici na Dunaju. Imetnik konta pa s čekom tudi lahko zahteva, da poštna hranilnica zanj kupi avstrijske državne vrednostne papirje.

Klirinški promet je uredba, po kateri poštna hranilnica vplačila in izplačila na račun enega udeleženika pripisuje in obenem na račun drugega udeleženika odpisuje. Potemtakem ni plačil v gotovini do končnega obračuna.

Klirinškemu prometu sme pristopiti vsak, ki ima v poštni hranilnici svoj konto.

Pristop se zgledi na odrezku k dotičnemu povabilu, ki ga dobi vsak, komur se je v poštni hranilnici otvoril nov konto.

Za udeležnike klirinškega prometa posreduje poštna hranilnica pri vseh blagajniških poslih, ki ji jih nalaga imetnik konta. Tako n. pr. sprejema poštna hranilnica vse na imetnika konta glaseče se čeke, ne da bi bila za to posebej pooblaščen; izplačuje pa samo one, ki jim je izdatnik na zadnji strani pripisal besede: »Izven klirinškega prometa.«

Čeki, ki imajo na zadnji strani opazko: »Za pripis na konto št. . . . gospoda N. N. v N.« in jih je podpisal

izdatnik, se z enega konta odpišejo in na drugega pripisejo, obenem pa se oba imetnika konta o tem obvestita s posebnim izpiskom.

Čeki, ki imajo zadaj opazko: »Za pripis na čekovni konto kraljeve ogrske poštne hranilnice gospoda N. N. v N.« ali pa: »Za prenos na konto gospoda N. N. v avstro-ogrski banki« in jih je podpisal član klirinškega prometa, se rabijo po predpisanem načinu.

Poštna hranilnica opravlja promet z imetniki konta s strogo poslovno in službeno molčečnostjo.

Imetnik konta lahko vsak dan odpove svojo udeležbo pri čekovnem in klirinškem prometu. Dan, ko je poštni hranilnici vrnil svojo nakazno knjižico, velja za odpovedni dan in od takrat naprej ne more več razpolagati s svojim imetjem. Prvotna vloga se mu izroči 15 dni potem, ko je dospela odpoved na Dunaj; za vsako neporabljeno čekovno golico pa se mu plača 4 h.

izdajati, če z enega kolen odhajajo in na drugega pri-
hajajo, obenem pa se oba imenika kosta o tem ob-
vestita s posebnim izpisom.
Četrti in drugi vadij opazko: »Na pripis na de-
lovi kosta izjave ovrbe poine hranilnice gospoda
A. N. v N. ali pa: »A. priroga na kosta gospoda
A. N. v N. priroga kosta in jih je podal dan 18.
18. N. priroga kosta po predpisnem načinu.
Tretja hranilnica opazila priroga kosta
v svojo postavo in stalo no morebiti.
Hranilni kosta lahko vadij dan odpre svojo ude-
ležbo pri delovanju in hranilnem prometu. Dan, ko je
prijel hranilni vadij svojo nalogo končal, vadij za
odgovorni dan in od takrat naprej ne more več na-
delovati s svojim imenom. Prvotni vadij se mu izroči
in dal priroga, ko je dopela odgovor na Duna; za
vadij neopredeljeno delovanje kosta pa se mu plača 1 h.

